

באיש אחרון, אחר כף היא צחוק. עכשו יש לחזר ולעין על מקום (נ"א אילן) אחד גדול ועליון שהיה בעולם, ונזע ושרש של אמת, והוא עובד אבי ישי אבי דוד, שהרי נאמר שהיה אחרון, איך יצא שרש אמת מהמקום הזה? אלא עובד נתקן בתקון עליון, וחזר השרש של האילן שהתהפך על תקונו, והתעלה בו והתפתן פראוי, ועל זה נקרא עובד, מה שלא זכו כף שאר בני העולם. הוא בא, עבד ועדר את עקר ושרש האילן, ויצא מהפנים המרים, וחזר ונתקן בנוף של אילן אחר עליון. בא ישי בנו וחזק אותו ונתקן אותו, ונאחו בענפי האילן העליון האחר, וחבר אילן באילן, והסתבכו זה בזה. כיון שבא דוד, מצא אילנות מסבכים ומאחדים זה בזה. אז ירש השלטון בארץ, ועובד גרם את זה.

בכה אותו זקן ואמר, אי זקן זקן, ולא אמרנו לך שנוכנסת לים הגדול?! עכשו אתה הוא בתוך התהומות הגדולים. התפתן לעלות. זקן זקן, אתה גרמת לזה, שאלמלא היית שותק בתחלה, היה נאה לך, אבל עכשו לא יכולת ואין מי שיאחו ביך, אלא אתה בלבדך. קום זקן ועלה במעלה. עובד זה התפתן ויצא מתוך שדה רע של בורות רעים. בא ישי בנו והתקין ועדר את האילן, ועם כל זה, (ועובד) זה סוד הסודות, ולא ידעתי אם אמר ואם לא אמר. אמר דבריו, זקן, ודאי אמר, בזה ידועים כל שאר בני הגלגול. (עובד התקין אילן, ועם כל זה שהתקין אילן) עובד

דאתדבקת ביה באיש אחרון, חיוכא איהי לבתר.

השתא, אית לאהדרא ולעינא, על אתר (נ"א אילנא) חד רב ועלאה, דהוה בעלמא, וגזעא ושרשא דקשוט, ואיהו עובד אבי ישי אבי דוד. דהא אתמר דאחרון הוה, היך נפק שרשא דקשוט, מגו אתר דא.

אלא, עובד אתתקן בתקונא עלאה, ואהדר שרשא דאילנא דקא אתהפך, על תקונייה, ואסתליק ביה, ואתתקן בדקא יאות, ועל דא אקרי עובד. מה דלא זכו הכי, שאר בני עלמא.

אתא איהו, פלח ואעדר עקרא ושרשא דאילנא, ונפק מאנפין מרירן, ואהדר (נ"א ואעדר) ואתקן בנופא דאילנא אחרא עלאה, אתא ישי בריה, ואחסין ליה, ותקין ליה, ואתאחד בענפוי דאילנא אחרא עלאה, וחבר אילנא באילנא, ואסתבכו דא בדא. כיון דאתא דוד, אשפח אילנין מסתבכין ומתאחדן דא בדא, כדין ירית שלטנו בארעא, ועובד גרים דא.

בכה ההוא סבא ואמר, אי סבא סבא, ולא אמינא לך, דעלת פימא רבא, השתא אנת הוא גו תהומי רברבין, אתתקן לסלקא. סבא סבא, אנת גרמת דא, דאלמלא הוית שתיק בקדמיתא, הוה יאות לך, אבל השתא לא יכולת ולית מאן דאחיד ביך, אלא אנת בלחודך. קום סבא ואסתלק בסליקו.

עובר דא, אתתקן ונפק מגו חקל בישא, דגובין בישין. אתא ישי בריה, ואתקין ואעדר אילנא, ועם כל דא, (ועובד) דא רזא

דרזין, ולא ידענא אי אימא, אי לא אימא. אימא מילך סבא, ודאי אימא, בדא ידענא כל שאר בני גלגולא. (נ"א עובד אילנא אתקין ועם כל דא דאילנא אתקין) עובד

עם כל זה התקין אילן. כשבא דוד
המלך, נשאר באילן הפחתון של
הנקבה, והצטרף לקבל חיים
מאחר. ומה אם זה שהתפקן
והתקין הכל כף - שאר בני העולם
שבאים בגלגול, שלא יכולים
להתפקן כף, על אחת כמה וכמה.
בכ"ה הצדדים מתהפך בגלגול.

כף היה פרוץ. כף היה בעז. כף
היה עובד. (ועם כל זה האילן נתקן) ובכל
יוצא אילן מצד הרע, ואחר כף
נדבק בצד הטוב. בתחלה, ויהי
ער בכור יהודה רע. (אונן אף כף)
מחלון אף כף ולא כל כף. אבל
באלה התעכל הרע, ויצא אחר כף
טוב, (אצף) אותו שכתוב בו
(שמואל א טו) טוב ראוי. וה' עמו.

עכשו עומד אילן פחתון על
תקונו, ומלך אלהים על גוים.
בראשית הכל, מעקר ויסוד
עליון השתמשו דרגות, ראובן
שמעון לוי יהודה. מה כתוב בו?

(בראשית כט) הפעם אודה את ה'.
וכתוב ותעמד מלדת. הינו (ישעיה
נד) רני עקרה לא ילדה. משום
שכשנולד יהודה, יצאה נקבה
דבוקה בזכר, ולא הייתה על
תקוניה פנים בפנים ולא הכשרה
ללדת. כיון שנסר אותה הקדוש
ברוך הוא והתקין אותה, (פנים
בפנים) אז הכשרה להתעבר וללדת.
ובספרו של חנוך, ותעמד מלדת
לא נאמר על לאה, אלא נאמר על
רחל, אותה שמבכה על בניה,
אותה שגשרשה ביהודה - יה"ו
ד"ה. ותעמד מלדת, שהרי לא
נתקנה.

בתחלה דיוקן העליון היה הכל
ראובן - או"ר ב"ן. (בראשית א)
ויאמר אלהים יהי אור, ימין אור.
(ב"ן) שמעון שמאל אור, באותו

עם כל דא אילנא אתקין. פד אתא דוד מלפא,
באילנא תתאה דנוקבא אשתאר, ואצטרף
לקבלא חיינ מואחרא, ומה אי האי דאתפקן,
ואתקין פלא, הכי. שאר בני עלמא דאתיין
בגלגולא, דלא יכלין לאתפקנא הכי, על אחת
כמה וכמה.

בכ"ה סטריין אתהפך בגלגולא. פרוץ הכי הוה.
בעז הכי הוה. עובד הכי הוה. (כ"א ועם כל
דא אילנא אתקין) ובכלא נפיק אילנא מסטרא דרע,
ואתדבק לבתר בסטרא דטוב. בקדמיתא,
(בראשית לח) ויהי ער בכור יהודה רע. (אונן אף הכי)
מחלון אוף הכי, ולא כל כף. אבל בהני
אתעפל רע, ונפיק טוב לבתר, (נפק) ההוא
דכתיב ביה, (שמואל א טו) וטוב ראוי. (שמואל א טו) ויני'
עמו. הכא קיימא אילנא תתאה על תקוניה,
ומלך אלהים על גוים.

בשירותא דכלא, מעקרא ויסודא עלאה,
אשתמשו דרגין, ראובן שמעון
לוי יהודה, מה כתיב ביה, (בראשית כט) הפעם
אודה את יי', וכתיב ותעמוד מלדת. הינו
(ישעיה נד) רני עקרה לא ילדה. בגין דכד אתיליד
יהודה, נפקת נוקבא מתדבקא בדכורא, ולא
הות על תקוניהא אנפין באנפין, ולא אתכשרת
לאולדא כיון דנסר לה קדשא ברוך הוא,
ואתקין לה, (כ"א אנפין באנפין) כדיון אתכשרת
לאתעברא ולאולדא.

ובספרא דחנוך, ותעמוד מלדת, לאו על לאה
אתמר, אלא על רחל אתמר, ההיא
דמבכה (דף ק"ד ע"א) על בניה, ההיא דאשתרשת
ביהודה: יה"ו ד"ה. ותעמוד מלדת, דהא לא
אתפקנא.

בקדמותא, דיוקנא דלעילא הוה כלא ראובן: או"ר ב"ן. (בראשית א) ויאמר